

Први састанак Надзорног одбора за Дијалог о националној политици (ДНП) за индустријску безбедност у Србији, Београд, 16. март 2022. године, Резиме и закључци

Основни циљеви састанка:

- Обезбедити платформу за дијалог у циљу унапређења реформи политике о индустријској безбедности и сродним областима у Србији
- Договорити приступ Националном програму за индустријску безбедност Србије, разматрањем нацрта концепта, разменом ставова различитих органа и усаглашавањем наредних корака
- Упознати учеснике са међународним приступима осмишљавању и имплементацији националних програма индустријске безбедности и размотрити како они могу користити Србији
- Идентификовати кључне изазове/недостатке у вези са превенцијом, спремношћу и одговором на индустријске удесе и, као резултат тога, одредити следеће кораке у примени ДНП-а у Србији

Организатори:

Састанак су заједно организовали Министарство заштите животне средине Републике Србије и секретаријат УНЕЦЕ Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса (у даљем тексту – Конвенција о индустријском удесима)

Учесници:

Састанак је имао за циљ успостављање дијалога између свих релевантних органа у Републици Србији надлежних за индустријску безбедност, заштиту животне средине, планирање коришћења земљишта и изградњу, управљање ванредним ситуацијама и одговором на њих, управљање хемикалијама и водама, рударство и енергетику, цивилну заштиту итд. Састанку су присуствовали представници свих надлежних органа за примену Конвенције¹, Министарства заштите животне средине (укључујући помоћника министарке, Сектор за отпад и отпадне воде), Министарства унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације (начелник Управе за управљање ризиком) и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичке дирекције за воде, односно именовани чланови Надзорног одбора из Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Министарства рударства и енергетике.

---

¹ Србија је номинувала следеће надлежне органе за Конвенцију о индустријским удесима: Министарство заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Састанак су отворили помоћник министарке из Министарства заштите животне средине, начелник Управе за управљање ризиком из Министарства унутрашњих послова, УН стални координатор у Србији (UN Resident Coordinator (RC)) и секретар УНЕЦЕ Конвенције о индустријским удесима. Такође, састанку су лично присуствовали домаћи и међународни консултанти Конвенције о индустријским удесима и међународни експерти. Представници ЕУ (Генерални директорат за животну средину), Француске, Италије, Организације за економску сарадњу и развој (ОЕЦД) и Регионалне канцеларије УН за смањење ризика од катастрофа (УНДРР) за Европу и централну Азију (РОЕЦА) су састанку присуствовали путем интернета.

Преглед и резиме састанка:

Састанак, који је одржан у среду, 16. марта 2022, састојао се од три сесије са презентацијама и дискусијама са учесницима. На отварању су присутнима пожелели добродошлицу господин Абрамовић, помоћник министарке из Министарства заштите животне средине, и господин Бабовић, начелник Управе за управљање ризиком из Сектора за ванредне ситуације, Министарства унутрашњих послова, истакавши значај ДНП процеса у циљу унапређења индустријске безбедности у Србији. Госпођа Џејкоб, УН стални координатор, истакла је потребу за континуираним напорима за управљање постојећим и спречавање нових ризика од катастрофа са стране националних и локалних власти уз укључивање представника цивилног друштва и индустрије. Осим тога, она је нагласила везе између ДНП процеса и имплементације Оквира за сарадњу УН када је у питању повећана отпорност заједнице на технолошке катастрофе. Потом је госпођа Хирш, секретар Конвенције о индустријским удесима, поновила, између осталог, вредност ДНП процеса за Србију, с обзиром на његово подстицање усклађивања са УНЕЦЕ Конвенцијом о индустријским удесима, Севесо директивом ЕУ и Механизмом цивилне заштите Уније и ширим циљевима политика, постављеним Оквиром из Сендаија за смањење ризика од катастрофа.

Током прве сесије, представници Министарства заштите животне средине, водећег надлежног органа, одржали су презентацију о процесу имплементације ДНП-а у Србији. Посебно су истакли досадашње активности које је Србија спровела у складу са Конвенцијом о индустријским удесима, скрећући пажњу на изазове и потребе којима се треба бавити, посебно на сарадњу заинтересованих страна, размену информација и појашњење одговорности међу националним надлежним органима. Након тога је уследио избор председника, потпредседника и секретара Надзорног одбора ДНП (НО) (видети испод „закључци“). Секретаријат Конвенције је потом представио Меморандум о разумевању између надлежних органа Републике Србије и УНЕЦЕ-а и учесници су се сагласили са предлогом да се потписивање Меморандума припреми за следећи састанак НО, који је планиран за почетак новембра 2022. године.

У оквиру друге сесије, учесници су активно разменили ставове о Нацрту концепта Националног програма за индустријску безбедност у Србији, који је представио национални консултант ангажован од стране УНЕЦЕ за подршку ДНП процесу. Конкретно, консултант је истакао предложене циљеве Програма и повезане стратешке, правне и институционалне оквири. Он је указао на потребу успостављања система праћења и евалуације како би се пратио напредак у имплементацији Програма. Уследиле су изјаве чланова НО и представника државних органа Србије у вези са концептом, потребама и изазовима, као и дискусија о наредним корацима и приоритетним темама којима се треба бавити у оквиру ДНП процеса. Чланови НО су истакли да ће израда Националног програма за индустријску безбедност бити значајан корак напред за Србију, јер би могао да послужи као средство за подизање свести и унапређење механизма који се односе на превенцију, спремност и реаговање на индустријске удесе и као такав користити становништву. Чланови НО су истакли да сарадња и координација остају изазов за Србију, те је стога кључно да настави рад у оквиру ДНП-а на јачању индустријске безбедности. Поред тога, наглашено је да у процесу ДНП-а треба тражити шири ангажман заинтересованих страна.

Трећу сесију обележила је презентација са прегледом међународних приступа програма, планова и стратегија индустријске безбедности за креирање и спровођење националне политике индустријске безбедности у региону УНЕЦЕ, коју је представио међународни консултант ангажован од стране УНЕЦЕ за подршку ДНП процесу у Србији. Међународни консултант је подвукао да се приступи разликују од земље до земље, али да имају једну заједничку карактеристику - добро успостављену сарадњу и координацију. Након тога, представници УНДРР РОЕЦА информисали су учеснике састанка о Мапи пута европског форума за смањење ризика од катастрофа (ЕФДРР) 2021-2030, који је подстакао приступ мулти хазарда и управљање на више нивоа за имплементацију Сендаи оквира и Циљева одрживог развоја и поменуо Конвенцију о индустријским удесима као пример. Регионални представник УНДРР се позвао на Национални програм за управљање ризицима од катастрофа (ДРМ) и национални акциони план за његову имплементацију, уз подршку Сектора за ванредне ситуације, Министарства унутрашњих послова и Канцеларије за управљање јавним улагањима. Представници Европске уније представили су везе између УНЕЦЕ Конвенције о индустријским удесима и Севесо III директиве ЕУ. Посебно, представник ЕУ је подвукао да Конвенција о индустријским удесима, између осталог, допуњује Севесо директиву у вези са обавештавањем о удесима, узајамном помоћи и разменом технологије. Поред тога, представљена је иницијатива Учинимо градове отпорним (МЦР 2030), која је била везана за Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама. Потом су међународни експерти из Француске и Италије поделили искуства својих земаља у вези са њиховим приступима и добрим праксама у креирању националних програма индустријске безбедности. Италија је показала јаке везе између свог приступа индустријској безбедности, Директиве о индустријским емисијама (2010/75/ЕУ) и Директиве Севесо. Француска је истакла важност предвиђања и спречавања старења и квара опреме, свести, контроле и солидног знања

о индустријској опреми и њеном одржавању. ОЕЦД је представио кључне одредбе Водећих принципа о превенцији хемијских удеса, спремности и реаговању. Састанак је закључен договором о наредним корацима процеса ДНП-а у Србији, како суштинским тако и процедуралним.

Кључни резултати и закључци:

- Чланови Надзорног одбора су изабрали Председавајућу, гђу. Александру Имширагић Ђурић, Помоћницу министарке, Министарства заштите животне средине, једног од Подпредседника, г. Дејана Фурјановића, Помоћника министарке, Сектора за надзор и предострожност у животној средини и за свог Секретара, гђу. Сузану Милутиновић, шефицу одсека за заштиту од великог хемијског удеса, до краја 2024. године (у трајању предвиђеном Меморандумом о разумевању). Захтевано је да се одаберу и други Подпредседници на наредном састанку Надзорног одбора, који би представљали друга два надлежна органа (Министарство унутрашњих послова; Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде), пожељно са нивоа Помоћника министра или шефа одсека, како би се обезбедила ефективна примена активности ДНП у Србији и како би се изменио Пословник о раду с тим у вези.
- Договорено је да се покуша обезбедити потписивање Меморандум о разумевању између надлежних органа (Министарство заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде) и УНЕЦЕ на другом састанку Надзорног одбора.
- Договорено је да се номиновани чланови Надзорног одбора наведу у Анексу II Пословника о раду, при чему би исти представљао „живи документ“, како би се омогућило додавање других представника и других институција. Надзорни одбор је предложио да се ажурирају, где је изводљиво, именовани чланови са додатним високоранжираним члановима (на нивоу Помоћника министра или шефа одсека), како би се обезбедила одржива структура која би омогућила спровођење реформи политике која би произашла из дискусија и одлуки Надзорног одбора. Може да се разматра и номинација заменика чланова. Договорено је да се покуша обезбедити и учешће додатних институција у ДНП процесу, тамо где је корисно и релевантно. Договорено је и да се покуша обезбедити укључење представника локалних самоуправа, као сталних чланова Надзорног одбора, с обзиром на кључну улогу локалних самоуправа у савладавању неких од препрека (нпр. локалне процене ризика, екстерни Планови заштите од удеса, који морају да се развијају у јакој сарадњи оператера, локалних органа и заједница, као представника јавности).
- Чланови Надзорног одбора су се усагласили око елемената прелиминарног концепта Националног програма за индустријску безбедност, на основу анализе неусклађености законског оквира, које је презентовао национални консултант, те да се активније укључе у размену мишљења, укључујући и постојеће неусклађености и потребе у области: рударског отпада и регистара, управљању у рударству (безбедност јаловишта: напуштена јаловишта, непостојање униформног система издавања дотвола, превенције удесног загађења водотокова, поред осталог и од јаловишта, ризика од индустријских несрећа изазваних природним катастрофама, процена ризика, међу-институционалне сарадње и сл.) Наглашено је да Програм треба да садржи мере за смањење ових неусаглашености и ојачање примене Конвенције и релевантне ЕУ

легислативе. Усагласили су се и да после Програма треба да буде израђен и Акциони план, у складу са Законом о планском систему.

- Чланови Надзорног одбора су нотирали међународне приступе и добре праксе за израду и имплементацију националних политика индустријске безбедности, на основу увида у презентације Француске и Италије, а сагласили су се да размотре исте у будућем развоју Програма.
- Чланови Надзорног одбора су нотирали презентације представника Европске комисије, Генералног директора за животну средину, посебно у вези јаким веза између ЕУ Севесо директиве, са којом се Србија усклађује (нацрт закона очекује усвајање) и УНЕЦЕ Конвенције о индустријским удесима, те су нагласили значај разматрања истих у будућем развоју Националног програма за индустријску безбедност.
- Чланови Надзорног одбора су нотирали ОЕЦД Водеће принципе о превенцији хемијских удеса, приправности и одговору и сагласили су се да се исти размотре приликом развоја Програма.
- Чланови Надзорног одбора су нотирали активности обављене од стране УНДРР за јачање отпорности на локалном нивоу, кроз развој упутстава за планирање отпорности и доношењу одлука о развоју локалних Планова за смањење ризика од катастрофа, за локалне власти. Надзорни одбор је, имајући у виду претходно наведено, подржао приступ који узима у обзир вишеструке опасности и вишеструке ризике, као и укључивање опасних индустријских активности у овим напорима, подржавајући везе са имплементацијом Конвенције од стране Републике Србије.
- Министарство заштите животне средине ће послати листу приоритетних тема за ДНП свим члановима Надзорног одбора, ради разматрања истих у року од три недеље, те потом укључити исте као Анекс I Пословника о раду. Од чланова Надзорног одбора је захтевано да дају коментаре на предложене теме до 15. априла 2022. године.
- Договорено је да се следећи састанак Надзорног одбора одржи крајем октобра/почетком новембра 2022. године, да траје пола дана и да се потом обаве полудневне консултације заинтересованих страна о нацрту Програма за индустријску безбедност. Сходно наведеном, договорено је да се у те активности укључе и представници индустрије (Привредна комора Србије, оператери и сл.), академске заједнице (Институт за јавно здравље, Хидрометеоролошки завод Србије) и НВО. Циљ овог отвореног сегмента биће да се створи дијалог са овим и другим заинтересованим странама и добију повратне информације од њих.
- Чланови Надзорног одбора су се усагласили да укључе Европску унију, Уједињене нације и друге међународне институције, као што су ОЕЦД, ЕУ, УНДРР, УНДП, СЗО и разовјна тела (нпр. ГИЗ), који би допринели овим активностима ДНП и како би их позвали на отворени сегмент следећег састанка Надзорног одбора, поготово за консултације са заинтересованим странама.

Агенда састанка, листа учесника и збирна оцена састанка су доступни на:

<https://unece.org/info/Environmental-Policy/Industrial-Accidents/events/365249>